

VII TAČKA

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br. 01-2551 godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada pod naslovom *Razvoj vještine čitanja ćirilčkog pisma u trećem razredu osnovne škole* kandidatkinje Marije Vujičić.

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Marija Vujičić, studentkinja integrisanih akademskih studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu „Razvoj vještine čitanja ćirilčkog pisma u trećem razredu osnovne škole“. Tema ovog rada odobrena je 25. 05. 2022. godine, pod brojem 01/3-536/1, na sjednici Vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana je Komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet u Nikšiću, prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet u Nikšiću i prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet u Nikšiću. Nakon detaljnog uvida u sadržaj rada, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad Marije Vujičić, *Razvoj vještine čitanja ćirilčkog pisma u trećem razredu osnovne škole*, napisan je na 95 strana u *Times New Roman* fontu sa proredom 1,5. Rad se sastoji od dvije osnovne cjeline, teorijskog i metodološko-empirijskog dijela. Prva cjelina dosljedno je u funkciji utemeljenja istraživanja u savremenoj metodici nastave početnog čitanja, a drugi dio se metodološki korektno nadovezuje na teorijska razmatranja. Obje osnovne cjeline konkretizovane su na uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada strukturisan je u osam tematskih cjelina, i to: Čitanje, Faktori uspjehnosti čitanja, Teškoće u čitanju, Osnove čitanja, Nastava početnog čitanja, Brzina čitanja, Tečnost čitanja i Razumijevanje pročitano. U drugom dijelu rada, koji se odnosi na metodološki pristup izabranoj problematici, detaljno je predstavljen metodološki koncept, a potom su sistematično, pregledno i jasno prikazani rezultati istraživanja. Nakon kontinuiranog i funkcionalnog povezivanja teorijskog i metodološkog dijela rada,

kandidatkinja je pažljivo, sveobuhvatno, objektivno i studiozno analizirala empirijske podatke u okviru Diskusije, Zaključnih razmatranja i metodičkih implikacija.

Vujičić je teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u relevantnim izvorima i publikacijama i dobro selektovanim i prikazanim elektronskim izvorima. Evidentno je da kandidatkinja ima razvijene vještine pregleda literature u izabranoj oblasti istraživanja, kao i da odlično vlada naučnim pojmovnikom. Pored usvojenih konceptualnih i deklarativnih znanja, Marija Vujičić pokazala je u radu i zavidan nivo proceduralnih vještina, tj. kompetentno je pripremila i realizovala istraživanje, a potom napisala odgovarajući izvještaj koji je dosljedno usaglašen sa izabranim stilom akademskog pisanja.

U uvodnom dijelu rada, Marija Vujičić definiše čitanje i opisuje proces usvajanja te vještine, što čini kroz prizmu različitih definicija relevantnih naučnih i stručnih autora u ovoj oblasti. Budući da je čitanje ključna komponenta čitalačke pismenosti, ističe se njegov značaj za razvoj ostalih vrsta pismenosti, kao i za obrazovanje, razvoj govora i rječnika, cjelokupne čovjekove ličnosti i svakodnevno funkcionisanje, odnosno razvoj civilizacije uopšte. U radu su zatim navedene i ukratko predstavljene različite vrste čitanja. Kandidatkinja dalje govori o činiocima kojima je determinisan razvoj vještine čitanja, navodeći kao ključne: različita moždana područja, fonološku, fonemsku i fonografičku svjesnost, kognitivne i perceptivne faktore, psihološke mjere čitljivosti, motivaciju i zainteresovanost, te sociokulturne faktore. S obzirom na to da savladavanje čitanja predstavlja složen zadatak i učenicima sa iznadprosječnim sposobnostima, Vujičić se u radu osvrće i na greške koje se mogu javiti u početnom čitanju, ali i teškoće i poremećaje u čitanju, poput: legastenije, disleksije i aleksije. Imajući u vidu da je čitanje višedimenzionalna aktivnost, kandidatkinja ga opisuje sa fiziološkog, psihološkog i lingvističkog aspekta, kao i iz ugla teorije informacija.

U nastavku se govori o nastavi čitanja i pisanja koja predstavlja početnu tačku formalnog obrazovanja i temelj cjelokupne nastave jezika i književnosti. U našoj je teoriji i praksi nastava početnog opismenjavanja diferencirana na četiri međusobno povezane i isprepletane faze: prethodna ispitivanja, pripremni period za učenje čitanja i pisanja, učenje i usavršavanje čitanja i pisanja, a kandidatkinja posebno analizira svaku od njih. Vujičić se bavi i redosljedom učenja čitanja i pisanja – vještina koje za početnika predstavljaju dva potpuno različita procesa, te faktorima od kojih zavisi da li će se ove vještine usvajati odvojeno, uporedo ili kombinovano. Uz

to, govori i o metodama u početnom opismenjavanju. U posljednjim poglavljima teorijskog dijela rada, Marija Vujičić navodi ključne karakteristike čitanja – brzinu, tačnost, tečnost i razumijevanje pri čitanju, objašnjavajući detaljno svaku od njih, a sve to pozivajući se na brojna domaća i inostrana istraživanja.

U metodološkom dijelu rada, Vujičić predstavlja predmet, motiv, cilj i ključne naučno-istraživačke hipoteze usmjerene na ispitivanje razvoja vještine čitanja ćirilskog pisma u trećem razredu osnovne škole. Uzorak istraživanja sačinjavaju učenici tri odjeljenja trećeg razreda OŠ „Luka Simonović” u Nikšiću, njih 76. Riječ je o primijenjenom kvantitativnom istraživanju, longitudinalnog tipa, u kome je upotrijebljena deskriptivna metoda sa tehnikom testiranja i testom čitanja – tekstom sastavljenim od sedam rečenica napisanih štampanim slovima ćirilice, kao i nizom zadataka objektivnog tipa (NZOT) za provjeru razumijevanja pročitnog. Sprovedena su tri mjerenja – krajem decembra, krajem marta i krajem maja školske 2021/2022. godine. Tokom realizacije istraživanja, Vujičić je došla do podataka koji govore o razvoju brzine, tačnosti, tečnosti i razumijevanja pročitnog kod učenika trećeg razreda, kao i o tome da li postoje razlike u uspješnosti čitanja u odnosu na pol učenika.

Urađena je opsežna i pregledno strukturisana analiza rezultata dobijenih istraživanjem. Prikupljeni podaci su obrađeni kvantitativno, a potom su rezultati istraživanja interpretirani tekstualno i grafički. Kandidatkinja obrazlaže utemeljenost postavljenih hipoteza, kao i dokaze kojiima se potvrđuju ili opovrgavaju postavljene pretpostavke. Na osnovu prikupljenih empirijskih pokazatelja, Vujičić u zaključnom dijelu rada detaljno razmatra hipoteze, izvodi zaključke, navodeći preporuke o mogućnostima poboljšanja vještine čitanja kod učenika. Kandidatkinja ističe da su četiri sporedne istraživačke hipoteze potvrđene, a da su dvije opovrgnute. Glavna hipoteza je potvrđena zahvaljujući njenoj zavisnosti od potvrđenih pomoćnih hipoteza. Iz analize postavljenih istraživačkih hipoteza, Vujičić je došla do zaključka da se vještina čitanja, tj. brzina, tačnost, tečnost i razumijevanje pročitnog razvijaju kontinuirano progresivno, kao i da nema statistički značajne razlike između dječaka i djevojčica kada je u pitanju razumijevanje pročitnog, te da tečnost pri čitanju i razumijevanje pročitnog ne koreliraju u statistički značajnoj mjeri.

Sumirajući rezultate istraživanja, kandidatkinja konstatuje da su ispitanici iz mjerenja u mjerenje imali bolje rezultate na testu čitanja i razumijevanja pročitnog, što govori o njihovom napretku i uvježbavanju ove vještine tokom polugodišta, odnosno do kraja školske godine. Vujičić na osnovu

dobijenih rezultata navodi i da djevojčice ne pokazuju veći stepen razumijevanja pročitano­g teksta u odnosu na dječake, što je dijelom drugačije od rezultata dobijenih u nekim drugim istraživanjima. Analizirajući dobijene rezultate, zaključeno je i da ne znači nužno da tečnije čitanje doprinosi boljem razumijevanju pročitano­g. Kandidatkinja smatra da se na osnovu realizovanog istraživanja, s obzirom na veličinu uzorka, ne mogu izvesti najpreciznije generalizacije, ali da ovo istraživanje može poslužiti kao implikacija za buduća, kompleksnija istraživanja i da bi trebalo da podstakne profesore razredne nastave da više i inovativnije rade na opismenjavanju učenika.

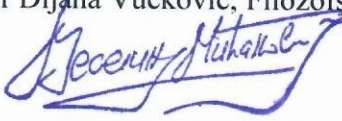
Odgovarajući argumentovano na postavljene hipoteze i pozivajući se na empirijske dokaze, Vujičić daje preporuke šta bi u narednom periodu mogli preduzeti istraživači približnih afiniteta i smatra da bi realizovano istraživanje moglo biti dobra polazna tačka za dalje praćenje razvoja vještine čitanja, njenog uticaja na školsko učenje, postizanje rezultata na testovima znanja i slično.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Prethodna argumentacija nedvosmisleno govori o kvalitetu, svrsishodnosti, inovativnosti i izuzetno uspješnoj izradi master rada kandidatkinje Marije Vujičić, na temu koja je aktuelna u osnovnoškolskom sistemu obrazovanja. Komisija je pozitivno ocjenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze pod nazivom: *Razvoj vještine čitanja ćirilčkog pisma u trećem razredu osnovne škole*, kandidatkinje Marije Vujičić.

KOMISIJA:

Prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić

Prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić, Filozofski fakultet – Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIMLJENO:	5.09.2022.		
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	1936		